METODS USEFUL IN THE DEVELOPMENT OF STUDENTS' THINKING

Raisa Cerlat

Assoc. Prof., PhD, State University of Moldova

Abstract: In the current context, characterized by abundant information, thinking skills are fundamental in shaping responsible young individuals capable of confidently and wisely facing societal challenges. Thinking can be successfully developed in the school environment. This article proposes an extensive range of methods capable of optimizing the thinking of children of all ages.

Keywords: thinking, students, exercises, methods, educational environment, contemporary society

Într-o lume aflată într-o perpetuă schimbare, dezvoltarea gândirii raționale, eficiente și funcționale reprezintă un aspect esențial în educație. În contextul actual, caracterizat de influența persistentă și complexă a tehnologiilor informaționale, abilitățile de gândire sunt fundamentale pentru a forma tineri responsabili, capabili să facă față cu încredere și înțelepciune provocărilor societale.

Fiind cel mai complex produs evoluționist uman, întrebarea firească care survine aici este: De ce omul contemporan devine de multe ori prizonier al propriilor scheme cognitive? Există nenumărate situații în care gândirea irațională ne subordonează trăirile afective și comportamentele, făcându-ne să acționăm în detrimentul propriei persoane și a celor ce ne înconjoară. Care sunt felurile gândirii capabile să contribuie la ascensiunea noastră armonioasă, într-un echilibru natural firesc? Care ar fi mijloacele eficiente de educare în ceea ce privește modalitățile optimale de gândire în contextul unui prezent echilibrat și a unui viitor sigur?

Dezvoltarea gândirii elevilor este extrem de importantă în societatea contemporană din mai multe motive:

- Societatea contemporană este caracterizată de schimbări rapide și complexe. Dezvoltarea gândirii ajută elevii să înțeleagă și să navigheze într-o lume plină de informații, tehnologie avansată și provocări globale.
- Cele mai solicitate locuri de muncă implică o gândire bine dezvoltată. Capacitatea de a rezolva probleme, de a gândi critic și creativ sunt cerințe importante într-o societate bazată pe cunoaștere.
- Societatea contemporană se confruntă cu multiple provocări majore, precum schimbările climatice, sărăcia, migrația, conflictele internaționale și pandemiile. Dezvoltarea gândirii îi ajută pe elevi să înțeleagă aceste probleme și să caute/găsească soluții eficiente pentru a le aborda.
- Într-o eră în care informațiile sunt abundente și accesibile, gândirea critică este esențială pentru a evalua sursele de informație, a evita dezinformarea și a lua decizii responsabile.
- Dezvoltarea gândirii contribuie la formarea cetățenilor responsabili și activi. Elevii învață să gândească independent, să-și formeze propriile opinii și să participe activ la viața democratică a societății.

- Societatea contemporană se dezvoltă prin inovație și progres. Elevii pot aduce noi idei și soluții inovatoare în diferite domenii, contribuind la dezvoltarea și avansarea societății.
- Dezvoltarea gândirii promovează respectul și empatia față de diferitele perspective și culturi din lume. Aceste abilități sunt esențiale într-o societate diversă și interconectată global.
- Gândirea dezvoltată îmbunătățește abilitățile de comunicare, inclusiv exprimarea clară și argumentarea eficientă. Aceste abilități sunt esențiale pentru a comunica ideile și pentru a colabora cu alți oameni în diferite contexte sociale.
- Dezvoltarea gândirii contribuie la bunăstarea individuală și colectivă. Elevii care au abilități de gândire dezvoltate sunt mai încrezători în propriile capacități și au o perspectivă pozitivă asupra viitorului.

Ne putem eficientiza gândirea dacă devenim conștienți. Știind că gândurile ne influențează realitatea, iar ceea ce ne înconjoară constituie o manifestare unică a unei infinite game de posibilități, este datoria noastră să ne cultivăm propria gândire pentru a deveni eficientă. Aceasta înseamnă evoluție. Evoluând, putem transmite tipare ale gândirii eficiente și generațiilor viitoare, care urmează, la rândul lor, să cultive în continuare gândirea eficientă.

Mediul educațional are un impact semnificativ asupra dezvoltării gândirii elevilor, influența fiind complexă și vizând nu doar procesele cognitive, ci și interferența acestora cu sfera afectivă, relațiile interpersonale, influența socială etc. Fiind un proces complex, influențele educaționale pot fi desfășurate din mai multe perspective: prin stimularea și provocarea intelectuală, prin diferite exerciții și tehnici utilizate de profesori; prin promovarea unor abordări interactive și participative, prin asigurarea unui climat psihologic favorabil dezvoltării; prin accesul la resurse educaționale variate; prin promovarea diversității și oferirea unui feedback constructiv. Domeniul de influență al mediului educațional este unul extins, incluzând nu doar lecțiile predate, ci și interacțiunea din pauze, activitățile extra curriculare, parteneriatul școală-familie etc. Propunem, în cele ce urmează, diferite tehnici și metode ce pot fi utilizate cu succes în mediul educațional:

Posterul „Planul de rezolvare a problemelor” [4, p. 222]

Faceți împreună cu copii un poster numit „Planul de rezolvare a problemelor”, pe care îl veți pune în clasă. După ce scrieți acest plan împreună, copiii ar putea să ilustreze/decoreze posterul. Pașii ar putea fi următorii:

- *Gândește cu voce tare.* Cu cine pot vorbi despre această problemă?
- *Colectarea datelor*. Ce știu despre situație? Mai este ceva ce ar trebui să aflu?
- *Verificare pentru a hotărî dacă este într-adevăr vorba despre o problemă*. Poate am tras concluziile prea repede. Ar putea fi și o altă explicație a faptelor?
- *Adunarea ideilor.* La câte opinii și la câte soluții posibile vă puteți gândi? Câte idei și soluții puteți afla de la alții?
- *Alegerea unui mod de acțiune*. După cântărirea argumentelor pro și contra, care este cel mai bun plan de acțiune? Dacă este mai dificil și pare să necesite ceva timp, încercați să îl împărțiți în mai mulți pași.
- *Dacă este posibil, lăsați puțin timp pentru a se „sedimenta” în minte.* S-ar putea să mă răzgândesc? Cum mă simt după o oră, o zi sau două de la luarea deciziei (în funcție de gradul de urgență, bineînțeles).
- *Nu pierde timp.* Dacă este momentul potrivit pentru a acționa, este timpul să acționezi. O stare proastă, panica sau televizorul nu îți vor fi de ajutor.

Ajutați copilul să înțeleagă că a făcut tot ce a putut – a acționat într-un mod logic și a depus eforturi; a acordat timp pentru a găsi cea mai bună metodă. Chiar dacă soluția nu va da

rezultate, cel puțin a fost cel mai bună la care se putea ajunge. Vor exista mereu factori pe care nu îi poate controla – nu trebuie să îi fie teamă să nu greșească.

Jocul „Problema ziarului” [6]

Acest exercițiu poate fi făcut o singură dată. Luați un ziar și întindeți-l pe jos. Iată provocarea: copiii pot găsi o metodă de a așeza hârtia astfel încât atunci când stau două persoane pe ea, față în față, să nu se poată atinge. Secretul acestui exercițiu este să folosiți încercările copiilor pentru a sublinia trei aspecte:

- Importanța încălcării regulilor. Dacă copiii întreabă: „Pot să rup ziarul? Să stăm ținându-ne de o sfoară și să ne înclinăm spre spate? Să păstrăm numai o parte din tălpi pe ziar?” spuneți-le că au o idee fantastică și lăudați-i pentru că interpretează regulile. Explicați-le că în multe situații, unul dintre obstacolele în calea găsirii unei soluții este că acceptăm prea repede că lucrurile trebuie să rămână așa cum sunt – și că sunteți impresionați că nu fac și ei aceeași greșeală. Spuneți-le apoi că, de fapt, pentru acest joc nu pot face niciunul dintre aceste lucruri. De obicei aceasta îi amuză, iar provocarea crește și mai mult.
- Importanța gândirii flexibile. Încurajați copilul să încerce toate posibilitățile – nici o idee nu poate fi stupidă. Multe vor fi absolut greșite și acest lucru e normal – dar printre ele poate fi și o piatră prețioasă.
- Importanța gândirii logice. Încurajați copiii în timpul activității să încerce să gândească logic: care este problema situației lor? Aceasta ar trebui să-i facă să se gândească cum ar putea găsi o soluție ca să nu se mai atingă. Inițial s-ar putea gândi să-și lege mâinile (ca să nu se atingă). Apoi ar putea realiza că au nevoie de ceva între ei. De obicei, elevii sunt inventivi: plasează între ei cartoane, haine și chiar...ușa! Satisfacția este enormă, iar învățămintele care au fost transmise în timpul activității fac această activitate foarte prețioasă.

Rădăcina problemei sau ***Tehnica celor 5 „De ce?”*** [2, p. 86]

Dezvoltată de fondatorul Toyota, Sachiki Toyoda în anii 1930, tehnica celor „5 de ce” își propune construirea unei înțelegeri aprofundate a proceselor și a condițiilor dintr-un atelier, mai degrabă decât să reflectezi la ceea ce ar crede cineva dintr-o sală de consiliu. Tehnica este remarcabil de simplă: când apare o problemă îi descoperi natura și sursa întrebând „de ce?” nu mai puțin de 5 ori. Prin adoptarea acestei linii simple a chestionării, încurajezi analiza surselor problemei. Un exemplu care v-ar putea ajuta să înțelegeți tehnica este următorul: Un elev întârzie la ore:

1. De ce? Pentru că am pierdut autobuzul.
2. De ce? Pentru că m-am certat cu mama.
3. De ce? Pentru că nu aveam pregătit ghiozdanul de școală și ea vroia să plecăm de acasă.
4. De ce? Pentru că m-am culcat prea târziu.
5. De ce? Fiindcă m-am jucat pe Xbox.

Astfel, elevul ajunge în poziția de a remedia cauzele problemei. Puteți să încercați cei „5 de ce?” în cazul unor probleme similare, simple, sau îi puteți utiliza în probleme complexe precum:

- De ce este din ce în ce mai cald pe planetă?
- De ce există atât de mulți imigranți fără case?
- De ce oamenii aruncă gunoiul pe străzi?

Exercițiul "Crearea de propoziții"

Gândirea este strâns legată de limbaj, ca proces psihic cognitiv. Prin urmare, pentru dezvoltarea gândirii, este util să scrieți povestiri scurte (și lungi), eseuri, note, să țineți un jurnal. Dar pentru cei care nu se pricep prea bine sau nu au timp, pot începe cu propoziții individuale. Dar nu oricare, ci cele care unesc concepte și obiecte aparent nelegate. Sarcina voastră nu este doar să scrieți o propoziție, ci să o faceți să pară complet logică.

Alegeți trei obiecte care nu au nicio legătură între ele. De exemplu: „veverița”, „elicopterul” și „ceașca de cappuccino”. Acum creați o frază care să le unească logic. De exemplu, puteți inventa o propoziție ca aceasta: „Mă odihneam pe verandă când o veveriță căzută din elicopterul care zbura deasupra mea aterizează direct în ceașca mea de cappuccino”.

Încercați să vă imaginați propria propoziție sau alegeți alte trei obiecte. De exemplu: foarfece, rechin, plăcintă; carte, lămâie, circ etc.

Exercițiul „Citește invers”

Fiind în mijloacele de transport sau pe stradă, citiți cuvintele din publicitatea afișată dar invers, de la sfârșit spre început. Va fi foarte dificil. La început veți reuși doar să citiți cuvinte scurte, iar apoi veți dobândi capacitatea de a citi întregi propoziții!

Beneficii: Acest exercițiu este minunat pentru gândirea flexibilă și creativă, demonstrând că întotdeauna există alternative. Iar atunci când vă aflați într-o situație problematică, vă va fi mai ușor să găsiți și alte variante de soluționare.

Exercițiul: Evaluarea sursei

Alegeți un articol de știri sau un text informativ de actualitate, care abordează o temă relevantă și interesantă pentru elevi – ar putea fi la tema predată în clasă. Asigurați-vă că articolul este accesibil nivelului lor de înțelegere. Cereți elevilor să citească articolul și să își formeze o opinie despre subiectul discutat. După ce au citit articolul, împărțiți clasa în grupuri mici și atribuiți fiecărui grup o sarcină de evaluare a sursei. Spre exemplu:

- *Grupul 1*: Identificați și discutați motivele pentru care această sursă de știri poate fi considerată credibilă.
- *Grupul 2*: Identificați și discutați eventualele părți subiective sau lacune ale acestui articol de știri.
- *Grupul 3*: Găsiți și discutați alte surse de informații despre același subiect și comparați-le cu articolul citit.
- *Grupul 4*: Identificați și discutați presupunerile sau afirmațiile nejustificate prezentate în acest articol.

După ce grupurile au avut timp să discute și să colecteze informații relevante, cereți-le să prezinte concluziile și observațiile lor în fața clasei. Încurajați dezbaterea și discuția în grup, invitând elevii să-și argumenteze punctele de vedere, să ofere exemple concrete și să răspundă întrebărilor colegilor. Acest exercițiu îi va ajuta pe elevi să dezvolte abilități critice de analiză și evaluare a informațiilor, să distingă între fapte și opinii, să identifice lacunele și să fie capabili să-și justifice propriile lor idei. De asemenea, îi va încuraja să fie mai conștienți și mai atenți la sursele de informații pe care le consultă.

Alte sugestii și recomandări pentru profesori (și părinți)

Ce mai putem face? Orice, indiferent de tipul de lecție sau de activitatea în care suntem implicați. Iată câteva exemple:

- *Jocul cu cuvinte:* Elevii trebuie să găsească cât mai multe cuvinte legate de un anumit subiect într-un timp limitat. De exemplu, găsirea cât mai multor cuvinte legate de animale sau de natură.
- *Rebusuri*: Elevii trebuie să rezolve rebusuri sau ghicitori în care să găsească cuvinte potrivite pentru a descifra mesajul ascuns. Acest exercițiu îi încurajează să gândească creativ și să facă conexiuni între diferite elemente.
- *Jocul logic:* Elevii pot rezolva probleme logice și puzzle-uri care le testează abilitățile de raționament și de rezolvare a problemelor. Acestea pot fi de tipul Sudoku, „Problema fermierului” sau alte tipuri de provocări logice.
- *Dezbateri:* Organizarea de dezbateri pe diferite subiecte îi încurajează pe elevi să-și dezvolte abilitățile de gândire critică și de argumentare. Îi ajută să-și exprime ideile și să le susțină într-o manieră logică și coerentă.

- *Probleme de logică:* Propuneți-le elevilor probleme de logică și de rezolvare a puzzle-urilor care necesită gândire critică și analitică. Acestea pot implica lucrul cu modele, secvențe, relații și deducții logice.
- *Brainstorming:* Organizați sesiuni de brainstorming în clasă, în care elevii sunt încurajați să vină cu cât mai multe idei și soluții pentru o anumită problemă sau temă. Aceasta îi ajută să își dezvolte gândirea creativă și abilitățile de generare a ideilor.
- *Analiza textului*: Încurajați elevii să analizeze și să interpreteze texte literare sau non-literare pentru a-și dezvolta abilitățile de gândire critică și de înțelegere a informațiilor.
- *Exerciții de rezolvare a problemelor:* Propuneți-le elevilor exerciții de rezolvare a problemelor matematice sau științifice, care îi solicită să aplice cunoștințele într-un context practic și să gândească logic pentru a găsi soluții.
- *Dezbateri și discuții pe teme controversate*, în care elevii trebuie să-și argumenteze punctele de vedere.
- *Analizarea și interpretarea critică a informațiilor* din surse diverse.
- *Exerciții de identificare a premiselor și concluziilor într-un text.*
- *Evaluarea și rezolvarea conflictelor în mod rațional și echitabil.*
- *Jocuri de improvizație sau de rol* care implică rezolvarea problemelor în mod inovator.
- *Exerciții de generare a ideilor noi și neobișnuite.*
- *Găsirea de soluții creative* la problemele din viața reală.
- *Rezolvarea enigmelor și ghicitorilor.*
- *Jocuri și activități care încurajează abordări neconvenționale și gândirea "în afara cutiei".*
- *Exerciții de asociere liberă* și de conectare a ideilor aparent nesemnificative.
- *Rezolvarea provocărilor și puzzle-urilor* care necesită o abordare non-liniară și creativă.
- *Dezbateri și argumentare:* organizează dezbateri în clasă pe teme variate și încurajează elevii să-și expună argumentele și să-și dezvolte abilitățile de gândire critică, logica și exprimarea coerentă a ideilor.
- *Șah:* Jocul de șah este cunoscut pentru capacitatea sa de a dezvolta gândirea strategică, abilitățile de planificare și anticiparea mișcărilor adversarilor.
- *Puzzle-uri:* Puzzle-urile logice pot ajuta elevii să-și dezvolte abilitățile de rezolvare a problemelor și de gândire critică.
- *Jocuri de strategie*: Astfel de jocuri pot încuraja elevii să dezvolte abilități de luare a deciziilor și planificare a strategiilor pentru a obține succesul în joc și ulterior în alte activități.
- *Jocuri de cuvinte:* pot îmbunătăți abilitățile lingvistice și de vocabular ale elevilor.
- *Jocuri de logică:* Jocuri care implică rezolvarea de probleme logice, cum ar fi Sudoku, pot dezvolta abilități de raționament și deducție.
- *Jocuri de echipă:* Jocurile de echipă pot încuraja colaborarea și comunicarea între elevi pentru a rezolva provocări complexe.
- *Jocuri de memorie*: Jocuri care solicită memorarea și recunoașterea modelelor, precum *Simon* sau *Memory,* pot îmbunătăți memoria și concentrarea, dezvoltând astfel, indirect, gândirea.
- *Jocuri matematice:* Jocuri care implică rezolvarea de probleme matematice, precum *Math Bingo* sau *Math Jeopardy*, pot consolida abilitățile matematice ale elevilor într-un mod distractiv.

- *Jocuri de dezvoltare a abilităților sociale și emoționale:* Jocuri care promovează empatia, înțelegerea emoțiilor și abilitățile sociale pot contribui la dezvoltarea diferitor tipuri de gândire.

Obiceiurile benefice pentru o gândire sănătoasă au un rol esențial în menținerea sănătății mintale și dezvoltarea capacităților cognitive. Iată câteva dintre acestea:

- *Exercițiul fizic*: Activitatea fizică regulată stimulează fluxul de sânge către creier, îmbunătățind astfel funcțiile cognitive în general și gândirea în particular. Exercițiul fizic poate ajuta, de asemenea, la reducerea stresului și anxietății, ceea ce contribuie la o gândire rapidă și coerentă.
- *Alimentație sănătoasă:* O dietă echilibrată, bogată în nutrienți, cum ar fi: omega-3, antioxidanți, vitamine și minerale poate contribui la fortificarea sistemului cognitiv. Consumul de alimente precum pește, fructe, legume și nuci poate sprijini buna funcționare a creierului.
- *Somn adecvat:* Un somn de calitate este esențial pentru o gândire bună. Odihna adecvată ajută la consolidarea memoriei, la claritatea gândirii și la îmbunătățirea concentrării.
- *Stimularea mentală:* Exercițiile mentale și provocările intelectuale pot menține creierul agil și sănătos, stimulând astfel gândirea.
- *Gestionarea stresului:* Stresul cronic poate afecta negativ capacitatea de concentrare și luare a deciziilor. Iată câteva tehnici eficiente de gestionare a stresului: meditația, yoga, respirația profundă – pot contribui la menținerea gândirii liniștite și clare.
- *Socializarea:* Interacțiunea socială, implicând familia și prietenii poate avea un impact pozitiv asupra sănătății mintale. Conversațiile și interacțiunile cu grupul de referință pot stimula gândirea creativă și pot oferi o perspectivă diferită asupra lucrurilor.
- *Învățarea continuă:* Fiind mereu curios și deschis să înveți lucruri noi, îți menții mintea activă și adaptabilă la schimbările din jur.
- *Limitarea utilizării tehnologiei:* Deși tehnologia poate fi utilă, petrecerea unui timp îndelungat în fața ecranelor poate afecta negativ sănătatea mentală. Încearcă să limitezi timpul petrecut pe dispozitive și să acorzi timp pentru activități în aer liber și interacțiunile cu semenii.
- *Meditația și mindfulness:* Practicile de meditație și mindfulness pot ajuta la dezvoltarea concentrării, a atenției și a capacității de a trăi în prezent.
- *Organizarea și planificarea:* Stabilește obiective clare și folosește metode de organizare pentru a-ți gestiona mai eficient timpul și activitățile. Acest lucru te va ajuta să eviți sentimentul de copleșire și să fii mai focusat pe sarcini.

Adoptând aceste obiceiuri benefice, poți sprijini sănătatea mintală și îmbunătăți calitatea gândirii și a vieții în general.

Alte exerciții utile:

- Propuneți câteva cuvinte, spre exemplu, „tinerețea”, „bărbatul”, „cafeaua”, „ceainicul”, „dimineața” și „lumânarea” și găsiți cât mai multe substantive care definesc esența fiecăruia dintre ele.
- Luați câteva perechi de concepte diferite, de exemplu, „pian – mașină”, „nor – locomotivă”, „copac – tablou”, „apă – fântână” și „avion – capsulă” și găsiți cât mai multe trăsături similare pentru fiecare pereche.
- Imaginați-vă câteva situații ciudate și gândiți-vă la ce s-ar putea întâmpla în fiecare dintre ele. Exemple de situații includ „extratereștrii merg prin oraș”, „din robinetul din apartamentul tău curge nu apă, ci limonadă”, „toate animalele de companie au învățat să vorbească limba umană” și „în orașul tău, în mijlocul verii, ninge timp de o săptămână”.
- Examinați încăperea în care vă aflați în prezent și fixați privirea asupra unui obiect, de exemplu, un dulap. Scrieți pe o foaie de hârtie 5 adjective potrivite pentru acesta și apoi 5 adjective complet opuse.

- Amintiți-vă de locul de muncă, hobby-ul, cântărețul sau actorul preferat, cel mai bun prieten sau partenerul de viață și descrieți-l în cel puțin 100 de cuvinte.
- Amintiți-vă o zicală sau un proverb și scrieți un mic eseu, poezie sau compunere pe baza acestuia/acesteia.
- Scrieți o listă cu 10 cumpărături pe care le-ați face înainte de sfârșitul lumii.
- Alcătuiți un plan zilnic pentru pisica sau câinele dumneavoastră.
- Imaginați-vă că, la întoarcerea acasă, observați că ușile tuturor apartamentelor sunt deschise. Scrieți 15 motive posibile.
- Realizați o listă cu 100 de obiective personale.
- Scrieți o scrisoare către voi înșivă în viitor - când veți fi cu 10 ani mai în vârstă.

În concluzie, rezumând informația expusă mai sus, putem menționa:

- Într-o lume aflată într-o perpetuă schimbare și evoluție, dezvoltarea gândirii raționale, eficiente și funcționale reprezintă un aspect esențial în educație.
- În contextul actual, caracterizat de informații abundente, abilitățile de gândire sunt fundamentale pentru a forma tineri responsabili, capabili să facă față cu încredere și înțelepciune provocărilor societale.
- Gândirea poate fi dezvoltată cu mult succes în mediul școlar. Articolul dat propune o gamă extinsă de tehnici, exerciții și metode capabile să optimizeze gândirea copiilor de toate vârstele.
- Domeniul de influență al mediului educațional este unul extins, incluzând nu doar lecțiile predate, ci și interacțiunea din pauze, activitățile extra curriculare, parteneriatul școală-familie etc.
- Dezvoltarea gândirii are în ansamblu, o direcție calitativ ascendentă, presupunând însă și momente de consolidare, reluare - însă pe o nouă bază - a proceselor și structurii sale;
- Gândirea are un rol esențial în abordarea provocărilor, inovarea, luarea deciziilor informate, adaptabilitatea și dezvoltarea competențelor critice în societatea contemporană. Prin dezvoltarea gândirii putem contribui la bunăstarea individuală și colectivă într-o societate a prezentului și a viitorului.

BIBLIOGRAPHY

1. Dweck C. Mindset: o nouă psihologie a succesului. București: Curtea Veche Publishing, 2017.
2. Lucas B., Spencer E. Predarea gândirii creative. Dezvoltarea elevilor și studenților care generează idei și gândesc critic. București: Didactica Publishing House, 2020.
3. Maxwell J. Începe să gândești. București: Amaltea, 2003
4. Simister C. Jocuri pentru dezvoltarea inteligenței și creativității copiilor. Iași: Polirom, 2011
5. Tracy B. Schimbând gândirea, îți schimbi viața. București: Curtea Veche Publishing, 2018
6. Von Oeck, R. A Whack on the Side of the Head. New York: Warner Business, 1998.
7. Кинг П. Учитесь думать, используя загадки, головоломки и игру слов. Развивайте смекалку, мыслите креативно и проницательно, тренируйте мастерство решения проблем. Библос, 2023.

Notă: Articolul a fost scris în cadrul Proiectului *Bazele teoretice și metodologice ale asigurării activității psihologice în sistemul de învățământ general din perspectiva abordărilor societale contemporane.* Cifrul: 20.80009.1606.10.